

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 367/2012-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosti A. M. N., J. M., N., Ž. M., N., a M. V., L., zastúpených advokátom Mgr. P. K., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 133/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti A. M., Ž. M., J. M. a M. V. vedené pod sp. zn. Rvp 5583/2012, sp. zn. Rvp 5584/2012, sp. zn. Rvp 5585/2012 a sp. zn. Rvp 5587/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 5583/2012.

2. Sťažnosti A. M., J. M., Ž. M. a M. V. o d m i e t a pre ich neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 18. júna 2012 doručené sťažnosti A. M., J. M., Ž. M. a M. V. (ďalej len „sťažovateľky“) vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 133/2004.

2. Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľky sú účastníkmi občianskoprávneho konania na strane „... navrhovateľov... proti žalovaným/odporcom: 1.) S. B., 2.) S. B., 3.) S., B., 4.) S. B., vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C/133/2004, o náhradu škody...“. Žalobný návrh bol podaný na okresnom súde 11. mája 2004. „Okresný súd... ako súd prvého stupňa konajúci vo veci do dnešného dňa, t. j. po viac než ôsmich rokoch, vo veci nerozhodol... 16. 05. 2012 podal sťažovateľ sťažnosť na postup súdu predsedovi Okresného súdu... Do dnešného dňa nebol sťažovateľ o spôsobe vybavenia sťažnosti vyrozumený.

Z uvedených skutočností vyplýva, že Okresný súd... nerozhodol v predmetnom konaní po viac než ôsmich rokoch, a to bez zavinenia na strane sťažovateľa, ostatných žalobcov alebo žalovaných...

Neodôvodnené prietahy, ktorými sa konanie nezmyselne predĺžilo, a to najmä v dôsledku nečinnosti Okresného súdu... viedli k porušeniu základného práva na prerokovanie veci sťažovateľa bez zbytočných prietahov.“

3. Sťažovateľky na základe uvedeného navrhli, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu (bez bližšie špecifikovaného konania, pozn.). Ďalej sťažovateľky navrhovali, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 133/2004 konať bez zbytočných prietahov a priznal im primerané finančné zadosťučinenie každej v sume 4 500 €, ako aj trovy právneho zastúpenia.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A

K spoločnému prerokovaniu vecí

5. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

6. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 5583/2012, sp. zn. Rvp 5584/2012, sp. zn. Rvp 5585/2012 a sp. zn. Rvp 5587/2012 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II.B

K namietanému porušeniu sťažovateľkami označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 133/2004

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

8. Predmetom sťažností je tvrdenie sťažovateľiek, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 133/2004, pretože okresný súd doteraz právoplatne nerozhodol.

9. Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľky pred ich podaním doručili 17. mája 2012 predsedovi okresného súdu sťažnosti na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 133/2004.

10. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť

na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto o s'ťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak s'ťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že s'ťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci s'ťažovateľky neuviedli a ani ústavný súd ich nezistil.

11. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie s'ťažnosti na priet'ahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania s'ťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje s'ťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon s'ťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

12. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

13. Vzhľadom na to, že sťažnosti adresované ústavnému súdu sťažovateľky podali 18. júna 2012 a predsedovi okresného súdu boli doručené sťažnosti sťažovateľiek na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 133/2004 17. mája 2012, posúdil ústavný súd podanie sťažností na prietahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľiek iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takéto sťažnosti mohli mať, pretože neuplynul dostatočne dlhý čas na zjednanie nápravy (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 390/06). Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosti nie sú prípustné, a preto ich odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Vzhľadom na odmietnutie sťažností v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľiek.

15. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľky v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným prietahom, predložili ústavnému súdu nové sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2012

